

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ
ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ»**

кафедра цивільно-правових дисциплін

Статус дисципліни	мінор/вибіркова
Рівень вищої освіти	III освітньо-науковий
Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузі знань	(08) «Право»
Спеціальність	(081) «Право»
Освітня програма	ВК 01
Форми здобуття вищої освіти	за денною та заочною формами навчання
Мова викладання	українська
Навчальний рік розроблення	2021
Форма підсумкового контролю	Екзамен

**Науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання
навчальної дисципліни:**

Назва навчальної дисципліни	Актуальні проблеми захисту цивільних прав та інтересів (Current issues of protection of civil rights and interests)
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Боровська Ірина Анатоліївна
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0002-8796-0391
Контактний тел.	(097) 351 24 29
E-mail:	borovs27@ukr.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Білянська Наталія Володимирівна
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0002-1650-5500
Контактний тел.	(063) 244 85 20
E-mail:	ndemydenko78@gmail.com
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Шаповал Леся Іванівна
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0003-4503-9075
Контактний тел.	(067) 264 08 99
E-mail:	lesyny1@ukr.net

Консультативна допомога кафедри

Очні консультації: з 14.00 до 16.30 відповідно до графіка чергувань науково- педагогічних працівників кафедри.

Online-консультації: за допомогою електронної пошти (k008@naia.kiev.u), месенджерів і платформи Zoom, Пн-Пт з 9:00 до 16:00.

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система знань про суспільні відносини, що виникають між суб'єктами з приводу здійснення та захисту цивільних прав та інтересів, які відображають основні концепції науки цивільного та цивільного процесуального права, а також тенденції розвитку досліджень у зазначених сферах в Україні та на міжнародному рівні.

Формами навчання є лекції (відеолекції), практичні, семінарські заняття (аудиторно або в режимі он-лайн, з використанням відео-конференції, за допомогою Skype, Zoom, інших освітніх веб-технологій, інтерактивних електронних курсів, блогів, чатів, форумів та ін.).

Ключовими питаннями, що підлягають вивченню, є такі: поняття здійснення та захисту суб'єктивного права та інтересу в цивільних правовідносинах; способи здійснення суб'єктивного цивільного права; межі здійснення цивільних прав; форми захисту цивільних прав та інтересів; неюрисдикційна форма захисту цивільного права та інтересу; юрисдикційна форма захисту цивільного права та інтересу; особливості застосування цивільно-правових способів захисту цивільних прав та інтересів; способи захисту цивільних прав та інтересів судом; захист цивільних прав та інтересів у порядку позовного провадження; позов як засіб захисту права та інтересу; письмові заяви учасників справи; відкриття провадження у справі; підготовче провадження; захист відповідача від пред'явленого позову; врегулювання спору за участю судді; розгляд справи по суті, завдання, строки і порядок розгляду справи по суті; сутність, значення та проблемні питання захисту цивільних прав та інтересів у порядку непозовного цивільного судочинства; захист цивільних прав та інтересів у порядку окремого провадження; захист цивільних прав та інтересів у порядку наказного провадження; практика Європейського суду з прав людини та проблемні питання її застосування при здійсненні правосуддя у цивільних справах.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми захисту цивільних прав та інтересів» полягає у формуванні у здобувачів III освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктор філософії цілісної системи теоретичних знань науки цивільного права та цивільного процесу, здатності застосовувати такі знання при розв'язанні комплексних проблем у сфері захисту цивільних прав та інтересів при здійсненні професійної та (або) дослідницько-інноваційної діяльності, а також усвідомлення важливості вдосконалення інституту захисту цивільних прав та інтересів та в подальшому

вироблення наукових підходів у зазначеній сфері та власної моделі правового регулювання захисту цивільних прав та інтересів.

Основними цілями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми захисту цивільних прав та інтересів» є досягнення здобувачами вищої освіти III освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктор філософії системного розуміння інституту захисту цивільних прав та інтересів, а також оволодіння знаннями щодо сучасних тенденцій його розвитку, вироблення уміння правильного тлумачення та застосування норм законодавства при вирішенні комплексних проблем та наукових завдань у вказаній сфері та застосування системоутворювальних знань для вироблення прогресивних ідей, які характеризуються науковою новизною, у професійній та (або) дослідницько-інноваційній діяльності.

3. Формат навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна проводиться в очній (offline) та змішаній (blended) формах відповідно до структури освітнього процесу, тематичного плану та розкладу занять.

4. Результати навчання

Результати вивчення дисципліни деталізують програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України, що забезпечує здобувачам вищої освіти набуття необхідних компетентностей.

Здобувачі вищої освіти III освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктор філософії зі спеціальності 081 «Право» повинні набути наступні компетентності:

<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність генерувати нові ідеї та пропозиції, розв'язувати комплексні проблеми, приймати організаційно-управлінські рішення у сфері професійної та/або дослідницько-інноваційної юридичної діяльності, застосовувати методологічний інструментарій наукової та педагогічної діяльності, а також здійснювати власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну для переосмислення наявних і формування нових цілісних правових знань і практичне значення для вдосконалення національної правової системи в умовах європейського та євроатлантичного курсу України.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК 1. Здатність створювати, висловлювати чи реалізовувати нові ідеї, методи і технології шляхом критичного та інноваційного мислення з урахуванням впливу раціональних та ірраціональних, об'єктивних і суб'єктивних факторів, а</p>

також можливих варіантів розвитку подій.

ЗК 2. Здатність вирішувати проблеми, досягаючи поставленої мети (цілей), через осмислення та розуміння змісту проблемної ситуації, її формулювання, планування та розв'язання, а також моніторинг одержаних результатів.

ЗК 3. Здатність до співпраці, командної роботи, поваги до думок і вчинків інших людей, адекватного сприйняття зауважень і пропозицій стосовно власної діяльності, конструктивного вирішення конфліктів, ефективного лідерства, прагнення досягти компромісу під час прийняття рішень, а також вміння підтримувати партнерські відносини.

ЗК 4. Здатність адаптуватися до змін у психологічному опосередкуванні соціальних процесів, спроможність до саморегуляції, самоконтролю, стійкості та емпатії, реалізації ефективної стратегії і тактики управління особистими емоціями та поведінкою.

ЗК 5. Здатність пізнати й сприйняти позитивний зарубіжний досвід з урахування поваги до різноманітностей, активної толерантності, полілогу культур і плюралізму проявів і вимірів суспільної дійсності, а також на засадах збереження та розвитку національної своєрідності.

ЗК 6. Здатність знаходити, перевіряти та систематизувати інформацію, використовувати різні види джерел останньої, переконливо формулювати в усній і письмовій формах аргументи відповідно до контексту певного дискурсу.

ЗК 7. Здатність ефективно використовувати державну, рідну та іноземні мови в певних соціальних і культурних контекстах, розширювати словниковий запас, знання функціональної граматики різних мов та усвідомлювати основні види словесної комунікації з урахуванням культурного різноманіття, поваги до індивідуальних мовних особливостей кожної людини.

ЗК 8. Здатність застосовувати логіко-математичне та просторове мислення для пояснення і вирішення суспільних проблем шляхом використання логічних правил і законів, статистичних даних, графіків, моделей, діаграм,

	<p>проведення експериментів.</p> <p>ЗК 9. Здатність використовувати сучасні цифрові технології для розвитку творчості, соціальної інтеграції, співпраці з іншими людьми, задоволення приватних і публічних інтересів через взаємодію з програмним забезпеченням, електронними пристроями та штучним інтелектом.</p> <p>ЗК 10. Здатність діяти та працювати як відповідальний громадянин та брати активну участь у соціальному житті з урахуванням принципів і норм, пов'язаних з людиною, групою, організацією, суспільством, економікою, політикою та культурою, усвідомлювати цілі та ідей сталого розвитку, зокрема щодо запобігання негативним екологічним змінам на глобальному рівні.</p> <p>ЗК 11. Здатність проводити наукові дослідження та усвідомлювати соціальну відповідальність за вплив їхніх результатів на прогресивний поступ суспільства, а також урахувати під час підготовки особистої кваліфікаційної наукової праці вимоги академічної доброчесності.</p> <p>ЗК 12. Здатність усвідомлювати різноманітності та культурні особливості різних суспільств і народів, бути відкритим до культурного самовираження, поважати його, а також дотримуватися етичних норм і бути відповідальним стосовно творчої та інтелектуальної власності.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК 1. Здатність до комплексного аналізу та розв'язання актуальних філософсько-методологічних і філософсько-правових проблем та їх осмислення в контексті різних типів праворозуміння й розвитку сучасної юридичної науки та практики, а також правоохоронної діяльності.</p> <p>СК 2. Здатність обробляти, аналізувати та контекстуалізувати значні обсяги наукової інформації з різних джерел, інтерпретувати результати наукових досліджень іноземною мовою, презентувати і доводити результати наукового пошуку з проблем права іноземною мовою, спілкуватися у професійному середовищі та з представниками інших професійних груп у національному та міжнародному контекстах.</p> <p>СК 3. Здатність використовувати інформаційні</p>

та комунікаційні технології в освітньому процесі й науково-дослідній діяльності, а також ефективно реалізовувати інформаційне право та прогнозувати напрями розвитку вітчизняної державної інформаційної політики в умовах розбудови інформаційного суспільства в Україні.

СК 4. Здатність досліджувати проблеми у правовій сфері на основі наукової методології з дотриманням принципів академічної доброчесності, оцінювати та вирішувати питання педагогічної діяльності з урахуванням стандартів професійної етики та соціальної відповідальності.

СК 5. Здатність аналізувати, зіставляти та узагальнювати інформацію з огляду на різні наукові погляди, інтерпретувати отримані результати наукової діяльності правової та суміжних з нею галузей знань засобами державної мови, володіти культурою усного та писемного мовлення через розуміння природи наукової мови, а також застосування її у процесі наукової та фахової комунікації в аспекті різножанрової інтерпретації.

СК 6. Здатність кваліфіковано аналізувати особливості реалізації норм приватного права в різних сферах суспільної дійсності, оцінювати вітчизняне цивільне та пов'язані з ним інші галузі законодавства на предмет відповідності принципам і нормам Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

СК 7. Здатність осмислити та зрозуміти глобальні світові процеси у правовому житті суспільства, що відбуваються на міжнародному і регіональних рівнях, та їх вплив на модернізацію національної правової системи України за допомогою сучасної методології юридичної науки.

СК 8. Здатність визначати та оперувати психологічними особливостями феноменів правової дійсності, застосовувати адекватні методи спонукання правослухняної поведінки, розробляти та впроваджувати профілактичні заходи стосовно формування та прояву девіацій розвитку особистості.

СК 10. Здатність інтегрувати інформацію щодо сучасного стану та особливостей формування та

використання публічних фінансів, тенденцій розвитку їх правового забезпечення, специфіки імплементації міжнародних стандартів у сфері фінансової діяльності держави.

СК 14. Здатність розуміти механізм правового регулювання судово-експертної діяльності, моделювати варіанти призначення судових експертиз, використовуючи їх сучасні можливості, а також фахово оцінювати обґрунтованість, повноту, достовірність і допустимість висновку експерта.

СК 15. Здатність виявляти, аналізувати, професійно пояснювати та обґрунтовувати причинно-наслідкові зв'язки між правовими явищами, подіями, об'єктами і процесами та досліджувати закономірності їх розвитку й перебігу з використанням інноваційних підходів і технологій.

СК 17. Здатність формувати системні теоретичні та емпіричні знання у сфері розвитку державно-правових явищ і процесів, кваліфіковано проводити наукові дослідження в галузі теорії та історії держави і права, здійснювати історико-теоретичне тлумачення правових пам'яток і чинних правових актів, надавати рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства.

СК 18. Здатність пізнати правові явища та процеси в різних державах і культурах світу, особливості порівняльно-правового аналізу окремих об'єктів порівняльного правознавства, засвоїти наукові відомості про якісні характеристики зарубіжного права та можливості їх використання у вітчизняній юридичній практиці.

СК 19. Здатність аналізувати нагальні проблеми сучасного публічного права, оцінювати вітчизняне конституційне та пов'язані з ним інші галузі законодавства на предмет відповідності міжнародним і європейським стандартам.

СК 20. Здатність і готовність до аналізу освітньої політики, вирішення педагогічних проблем у професійній діяльності та підвищення рівня педагогічної культури.

Здобувачі вищої освіти III освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктор філософії зі спеціальності 081 «Право» повинні продемонструвати такі результати навчання:

ПРН 1. Розуміти та використовувати філософсько-методологічні підвалини сучасної науки, зокрема юридичної, інтегративне праворозуміння і філософсько-правову методологію під час реалізації права, наукового пошуку та організації самостійної науково-дослідної роботи.

ПРН 2. Кваліфіковано відображати результати науково-педагогічної діяльності в публікаціях у фахових вітчизняних і закордонних виданнях, у тому числі таких, що входять до міжнародних наукометричних баз, професійно презентувати їх на вітчизняних і міжнародних наукових конференціях, семінарах, а також мати досвід практичного використання іноземної мови в науково-педагогічній діяльності.

ПРН 3. Ефективно використовувати інформаційні та комунікаційні технології в освітньому процесі й науково-дослідній діяльності, а також реалізовувати інформаційне право та прогнозувати напрями формування вітчизняної державної інформаційної політики в умовах розбудови інформаційного суспільства в Україні.

ПРН 4. Розуміти особливості організації науково-дослідної діяльності з актуальних проблем правової теорії та юридичної практики, психолого-педагогічні закономірності професійного навчання та виховання здобувачів вищої освіти відповідно до державних стандартів, застосовувати наукову методологію та захищати результати науково-дослідної діяльності у встановленому порядку.

ПРН 5. Уміти спілкуватися державною мовою у професійній і науковій діяльності з огляду на види, жанри та засоби української наукової мови (в усній і писемній формах), а також монологічне, діалогічне та полілогічне мовлення, застосовувати знання української наукової мови для забезпечення ефективної професійної комунікації, а також володіти культурою мови та мовним етикетом.

ПРН 6. Здійснювати ефективне забезпечення прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави як на національному рівні, так і у міжнародно-правових відносинах, розуміти особливості функціонування механізму приватноправового регулювання та обґрунтовувати пропозиції щодо його вдосконалення.

ПРН 7. Характеризувати сутність, стан і можливі вектори розвитку глобальних світових правових процесів, що відбуваються на міжнародному і регіональних рівнях, та їх вплив на вдосконалення національної правової системи України за допомогою гносеологічного потенціалу сучасної методології юридичної науки.

ПРН 8. Використовувати психолого-юридичні засоби і прийоми в управлінні людьми, розумінні різних особливостей і проявів правової поведінки, правосвідомості та соціалізації особистості.

ПРН 9. Планувати та здійснювати науково-теоретичні та прикладні дослідження з публічного управління та адміністрування і суміжних адміністративно-правових напрямів з використанням сучасної методології, а також визначати перспективні напрями розвитку механізму адміністративно-правового регулювання.

ПРН 14. Демонструвати навички застосування теоретичних знань для вибору судової експертизи, аналізувати можливості судових експертиз для доказування у справі, визначати можливість застосування висновку експерта у правозастосовній діяльності.

ПРН 15. Розкривати загальні та специфічні закономірності існування правових явищ та їх відображення в об'єктивній дійсності на підставі інноваційних підходів і технологій з метою використання у професійній, науковій і науково-педагогічній діяльності.

ПРН 16. Критично оцінювати нормативно-правове забезпечення правоохоронної діяльності, розробляти пропозиції щодо його вдосконалення, а також використовувати навички здійснення оперативно-розшукової діяльності в сучасних умовах.

ПРН 17. Виявляти системний науковий світогляд і потенціал до креативного мислення, мати здатність встановлювати загальні закономірності й тенденції розвитку історико-правових явищ і процесів, демонструвати самостійне мислення, достатнє для наукових досліджень у галузі теорії та історії держави і права, здійснювати викладання історико-правових і теоретико-правових дисципліни на високому науковому й методичному рівнях.

ПРН 18. Здійснювати аналіз національних правових систем окремих країн світу, їх типологізацію, а також юридичні наукові дослідження в контексті сучасного плюралізму правових реальностей на основі порівняльно-правового методу, усвідомлювати витоки, генезис і сучасний стан функціонування юридичних явищ і процесів у зарубіжних правових системах і виявляти тенденцій їх розвитку з метою запозичення позитивного правового досвіду у вітчизняну юридичну практику.

ПРН 19. Критично оцінювати сучасний стан правового регулювання публічно-правових відносин, висловлювати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення конституційного та пов'язаних з ним інших галузей законодавства України, використовувати отримані навички в науково-педагогічній і професійній правозастосовній діяльності.

ПРН 20. Розуміти психолого-педагогічні закономірності професійного навчання та виховання здобувачів вищої освіти відповідно до державних стандартів й шляхи вдосконалення рівня власної кваліфікації.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	6 год.
семінарські заняття / практичні	24/30год.
самостійна робота	120 год.

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/вибірковий
2021	4	право	2	варіативний (Н)

7. Пререквізити:

теорія держави і права, логіка, психологія, конституційне право, кримінальне право та процес, цивільне право, актуальні питання українського права та державотворення, українська наукова мова актуальні проблеми філософії права, порівняльне правознавство, методологія юридичної науки

Постреквізити

цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми актуальні питання інформаційного права, педагогіка вищої школи, організація та методологія наукової діяльності, актуальні проблеми філософії, актуальні проблеми сімейного права, сучасні світові правові процеси, Modern aspects of human rights: European standard

8. Технічне та програмне забезпечення/обладнання.

З боку здобувачів вищої освіти:	наявні технічні та комп'ютерні пристрої з можливістю роботи в мережі Internet.
З боку науково-педагогічних працівників та навчального закладу:	наявні технічні та комп'ютерні пристрої з можливістю роботи в мережі Internet, використання доступних освітніх он-лайн платформ, відповідне навчально-методичне забезпечення (навчальна та робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми захисту цивільних прав та інтересів», плани-конспекти проведення занять, методичні розробки організації самостійної та роботи здобувачів вищої освіти, тестові завдання для проведення поточного та підсумкового контролю засвоєння теоретичних знань, тощо.

9. Політики курсу.

Досягається за допомогою наступних складових:

1) здобувач вищої освіти має погодитися на дотримання принципів академічної доброчесності;

2) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

3) посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

4) надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

5) засвоєння тем пропущених лекційних занять здійснюється шляхом відпрацювання здобувачем вищої освіти (співбесіда, реферат, презентація, доповідь тощо). Пропущені практичні та (або) семінарські заняття, незалежно від причини пропуску, та незадовільні оцінки здобувач вищої освіти відпрацьовує науково-педагогічному працівникові згідно з графіком консультацій до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі групи.

10. Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
<p>Т. 1. Здійснення та захист цивільних прав та інтересів: загальнотеоретичні проблеми (38 год.)</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття здійснення цивільних прав та інтересів. Загальнотеоретичні питання та проблеми здійснення цивільних прав та інтересів 2. Нормативний вплив на вибір способу здійснення суб'єктивного цивільного права. 3. Межі здійснення цивільних прав. 4. Охорона суб'єктивних цивільних прав. 5. Захист суб'єктивних цивільних прав. Юридична природа права на захист. 6. Поняття категорії інтерес у приватному праві. 7. Захист цивільних інтересів. 8. Захист цивільних прав та інтересів Європейським судом з прав людини, практика застосування положень Суду при розгляді цивільних справ. 9. Право людини на доступ до правосуддя та його реалізація в цивільному процесуальному праві України. 	Лекція (2 год.), семінарське заняття (6 год.), практичне заняття (4 год.) самостійна робота (26 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-i-procesu.html *	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського та практичного заняття. Підготуватися до семінарського і практичного заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо вийде до вивчення рекомендованих джерел, надасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обгрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми. При підготовці до практичного заняття здобувач повинен розв'язати запропоновані задачі. Вирішення задач виконується письмово з обов'язковою аргументацією та посиланням на відповідні правові норми.	5	
Т. 2. Форми та способи захисту цивільних прав та інтересів (32	Лекція (2 год.),	ноутбук, проектор	https://www.naiu	Отримувати якісні освітні послуги;	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися	5	

<p>год.) План: 1. Охорона і захист суб'єктивних цивільних прав та інтересів, юридична природа, право на захист. 2. Категорія інтерес в приватному праві, захист охоронюваних законом інтересів в приватному праві. 3. Форми захисту цивільних прав та інтересів. 4. Ознаки самозахисту цивільних прав. 5. Підстави для захисту цивільних прав та інтересів. 6. Способи захисту цивільних прав та інтересів. 7. Захист прав Європейським судом з прав людини. 8. Захист прав третіх осіб.</p>	<p>семінарське заняття (4 год.), практичне заняття (4 год.), самостійна робота (22 год.)</p>		<p>.kiev.ua/zagalnoakademichn-i-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-i-procesu.html *</p>	<p>справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо</p>	<p>до семінарського та практичного заняття. Підготуватися до семінарського і практичного заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, надасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми. При підготовці до практичного заняття здобувач повинен розв'язати запропоновані задачі. Вирішення задач виконується письмово з обов'язковою аргументацією та посиланням на відповідні правові норми.</p>		
<p>Т. 3. Особливості застосування цивільно-правових способів захисту цивільних прав та інтересів (24 год.) План: 1. Порядок, в якому можуть застосовуватись способи захисту цивільних прав та інтересів. 2. Особливості визнання правочину недійсним. 3. Припинення дії, яка порушує право, як один із способів захисту цивільних прав та інтересів. 4. Зміна правовідношення, припинення правовідношення як способи захисту цивільних прав та інтересів. 5. Відшкодування збитків та моральної (немайнової) шкоди як способи захисту цивільних прав та інтересів. 6. Визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб.</p>	<p>семінарське заняття (2 год.), практичне заняття (6 год.), самостійна робота (16 год.)</p>	<p>ноутбук, проектор</p>	<p>https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichn-i-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-i-procesu.html *</p>	<p>Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо</p>	<p>Підготуватися до семінарського і практичного заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми. При підготовці до практичного заняття здобувач повинен розв'язати запропоновані задачі. Вирішення задач виконується письмово з обов'язковою аргументацією та посиланням на відповідні правові норми.</p>	<p>5</p>	
<p>Т. 4. Захист цивільних прав та інтересів у порядку позовного провадження (52 год.) План: 1. Поняття позовного провадження. Позов як засіб захисту права та інтересу. 2. Види позовів. 3. Підстави і види забезпечення позову. 4. Поняття позовної заяви, її зміст і форма. 5. Залишення</p>	<p>Лекція (2 год.), семінарське заняття (8 год.), практичне заняття (10 год.), самостійна робота (32 год.)</p>	<p>ноутбук, проектор</p>	<p>https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichn-i-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-i-procesu.html 1*</p>	<p>Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського та практичного заняття. Підготуватися до семінарського і практичного заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну</p>	<p>5</p>	

<p>позовної заяви без руху, повернення заяви, відмова у відкритті провадження у справі.</p> <p>6. Відкриття провадження у справі.</p> <p>7. Підготовче провадження.</p> <p>8. Відзив, заперечення та зустрічний позов.</p> <p>9. Підготовче засідання та порядок його проведення. Судові рішення у підготовчому засіданні.</p> <p>10. Порядок призначення та проведення врегулювання спору за участю судді.</p> <p>11. Зупинення і закриття провадження у справі. Залишення позову без розгляду.</p>				<p>процесу, дотримуватися етичних норм, тощо</p>	<p>думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми. При підготовці до практичного заняття здобувач повинен розв'язати запропоновані задачі. Вирішення задач виконується письмово з обов'язковою аргументацією та посиланням на відповідні правові норми.</p>		
<p>Т. 5. Захист цивільних прав та інтересів у порядку непозовного цивільного судочинства (34 год.)</p> <p>План:</p> <p>1. Поняття непозовного цивільного судочинства.</p> <p>2. Поняття окремого провадження. Проблемні питання захисту прав та інтересів в цивільних справах в порядку окремого провадження.</p> <p>3. Види справ, що розглядаються в порядку окремого провадження. Порядок розгляду справ окремого провадження.</p> <p>4. Поняття наказного провадження. Суть та значення наказного провадження.</p> <p>5. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ. Проблемні питання в справах наказного провадження.</p> <p>6. Порядок розгляду заяв про видачу судового наказу. Зміст судового наказу.</p> <p>7. Розгляд заяви про скасування судового наказу.</p>	<p>Семінарське заняття (4 год.), практичне заняття (6 год.), самостійна робота (24 год.)</p>	<p>ноутбук, проектор</p>	<p>https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichnii-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-i-procesu.html *</p>	<p>Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо</p>	<p>Підготуватися до семінарського і практичного заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми. При підготовці до практичного заняття здобувач повинен розв'язати запропоновані задачі. Вирішення задач виконується письмово з обов'язковою аргументацією та посиланням на відповідні правові норми.</p>	<p>5</p>	

11. Система оцінювання та вимоги

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Участь в роботі впродовж семестру/екзамен – 60/40, тобто 100 бальна за семестр:</p> <p>«відмінно» – здобувач демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-</p>
---	---

	<p>наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>«добре» – здобувач демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках;</p> <p>«задовільно» – здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>«незадовільно» – здобувач не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами</p>
<p>Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)</p>	<p>Написання рефератів, доповідей, презентацій, тощо здійснюється відповідно до запропонованої тематики викладачем, з урахуванням програми навчальної дисципліни.</p>
<p>Семінарські та практичні заняття</p>	<p>Під час проведення семінарів (практичних занять) здобувачі працюють у такому форматі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) викладач оголошує вступну промову, перевіряє наявність здобувачів та оголошує навчальні питання заняття; 2) надається можливість оголошення доповідей, рефератів, презентацій тощо; 3) здобувачі відповідають на навчальні питання (практичні завдання), після кожного з них інші здобувачі вносять свої пропозиції та доповнення, а також задають додаткові запитання; 4) викладач підводить підсумки, відповідає на запитання здобувачів, оголошує оцінки та оголошує тему та завдання наступного заняття.
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Відсутність невідпрацьованих пропусків занять та незадовільних оцінок, а також наявність більше 50% оцінок на аудиторних заняттях.</p>

Оцінювання компетентності з навчальної роботи здобувача з дисципліни здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне навчальне заняття та виставлення балів від 2 до 5 (табл. 1).

Таблиця 1

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
	екзамен	
Мах 60%	Мах 40%	Мах 100%
Тема 1. Тема 2. Тема 3. ... Тема 5. Самостійна робота		

Для занесення результатів компетентності здобувача у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача використовується таблиця співвідношення між рейтингом здобувача та ECTS оцінками (табл. 2).

Таблиця 2

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

12. Список рекомендованої літератури:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
3. Житловий Кодекс Української РСР : Закон УРСР від 30 червня 1983 р. № 5464-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10>.
4. Земельний кодекс України : Закон України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
5. Кодекс законів про працю України : Закон УРСР від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

7. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 липня 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
9. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : Закон України від 01 липня 2010 р. № 2398-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>.
10. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вересня 2008 р. № 514-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
11. Про благодійництво та благодійну діяльність : Закон України від 05 липня 2012 р. № № 5073-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17>.
12. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань : Закон України від 22 листопада 1996 р. № 543/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80>
13. Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності : Закон України від 14 жовтня 1994 р. № 208/94-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208/94-%D0%B2%D1%80>
14. Про виконавче провадження : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1404-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>
15. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII. URL: zakon.rada.gov.ua/go/1798-19.
16. Про господарські товариства : Закон України від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
17. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17L>.
18. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : Закон України від 01 липня 2010 р. № 2398-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>.
19. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01 липня 2004 р. № 1952-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>.
20. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
21. Про електронну комерцію : Закон України від 03 вересня 2015 р. № 675-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.
22. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 05 жовтня 2017 р. № 2155-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.
23. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20 листопада 2012 р. № № 5492-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17>.
24. Про забезпечення права на справедливий суд : Закон України від 12 лютого 2015 р. № 192-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/192-19>.
25. Про захист персональних даних: Закон України від 01 червня 2010 р. зі змінами та доповненнями URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17.
26. Про захист прав споживачів : Закон України від 12 травня 1991 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12.
27. Про іпотеку : Закон України від 05 червня 2003 р. № 898-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/898-15>.
28. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>.
29. Про нотаріат : Закон України від 02 вересня 1993 р. № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.

30. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України від 12 липня 2001 р. № 658-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
31. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України від 02 червня 2016 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.
32. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
33. Про ринок електричної енергії : Закон України від 13 квітня 2017 р. № 2019-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19>.
34. Про споживче кредитування : Закон України від 15 листопада 2016 р. № 1734-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>.
35. Про судовий збір : Закон України Закон України від 08 липня 2011 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>.
36. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 р.: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
37. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06 лютого 2018 р. № 2275-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
38. Про третейські суди : Закон України від 11 травня 2004 р.: http://kodeksy.com.ua/pro_tretejs_ki_sudi.htm.
39. Про холдингові компанії в Україні : Закон України від 15 березня 2006 № 3528-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 34. Ст. 291.
40. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
41. Про право власності на окремі види майна : Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 р. № 2471-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2471-12>.
42. Про затвердження Порядку підтвердження факту народження дитини поза закладом охорони здоров'я : Постанова Кабінету Міністрів України від 09 січня 2013 р. № 9. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9-2013-%D0%BF>
43. Про затвердження Вимог до написання найменування юридичної особи, її відокремленого підрозділу, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, крім організації профспілки : Наказ Міністерства юстиції України від 05 березня 2012 р. № 368/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0367-12>.
44. Про затвердження Правил державної реєстрації актів громадянського стану в Україні : Наказ Міністерства юстиції України від 18 жовтня 2000 р. № 52/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00>.
45. Порядок розгляду відділами державної реєстрації актів цивільного стану - учасниками пілотного проекту заяв у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, поданих через мережу Інтернет : Наказ Міністерства юстиції України від 09 липня 2015 р. № 1187/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0813-15>.
46. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса : Постанова Кабінету міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 624. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/6242015%D0%BF>.
47. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : Наказ Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 р. № 296/5, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z028212>.
48. Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів: Наказ Міністерства юстиції України № 1422/5 від 28 серпня 2014 року, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z104614>.

49. Про затвердження Порядку допуску осіб до складання кваліфікаційного іспиту та проведення кваліфікаційного іспиту Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату: Наказ Міністерства юстиції України від 28 липня 2011 р. № 1905/5, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z092611/para18#n18>.

50. Про затвердження Порядку проходження уповноваженими посадовими особами органу місцевого самоврядування стажування в державній нотаріальній конторі або у приватного нотаріуса з питань оформлення спадкових прав : Наказ Міністерства юстиції України від 25 травня 2015 р. № 779/5, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z060215>.

51. Про затвердження Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи : Наказ Міністерства юстиції України від 09 лютого 2016 р. № 359/5. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z020016>.

52. Про затвердження Порядку видачі свідоцтва про право на вчинення нотаріальних дій щодо оформлення спадкових прав : Наказ Міністерства юстиції України від 07 грудня 2016 р. № 3595/5. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z162016>.

53. Про реалізацію окремих положень Закону України «Про захист прав споживачів» : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 березня 1994 р. № 172. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/172-94-%D0%BF/print>.

54. Про затвердження Порядку накладення стягнень за порушення законодавства про захист прав споживачів : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 1177. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1177-2002-%D0%BF#n16>.

55. Деякі питання, що стосуються Програми стажування уповноваженої посадової особи органу місцевого самоврядування в державній нотаріальній конторі або у приватного нотаріуса з питань оформлення спадкових прав: Наказ Міністерства юстиції України від 23 грудня 2015 р. № 2727/5, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z163815>.

56. Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів : Указ Президента України від 29 грудня 2017 р. № 449/2017. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/4492017-23382>.

57. Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах: Указ Президента України від 29 грудня 2017 р. № 452/2017. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/4522017-23378>.

58. Рішення Конституційного Суду України від 01 червня 2016 р. у справі № 1-1/2016 за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини першої статті 13 Закону України «Про психіатричну допомогу» (справа про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-16>

Основна література

1. Бичкова С. С. Цивільний процесуальний правовий статус осіб, які беруть участь у справах позовного провадження : монографія. Київ : Атіка, 2011. 420 с.

2. Боднар Т. В. Договірні зобов'язання в цивільному праві (загальні положення) : навч. посіб. Київ, 2007. 280 с.

3. Бориченко К. В. Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством України : монографія. Одеса : Фенікс, 2015. 299 с.

4. Булеца С. Б., Іванов Ю. Ф., Ієвіня О. В. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України. Станом на 14.02.2014 р. Київ: «Видавничий дім «Професіонал», 2014. 428 с.

5. Васильєв С. В. Цивільний процес : підручник. Київ : Алерта, 2019. 506 с.

6. Великанова М. М. Ризики в цивільному праві : монографія. Київ : Алерта, 2019. 378 с.
7. Венедіктова І. В. Методологічні засади охоронюваних законом інтересів у приватному праві : монографія. Харків : Нове Слово, 2011. 260 с.
8. Відшкодування моральної та матеріальної шкоди: навч. посіб. / за ред. М. К. Галянтича. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 624с.
9. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / за ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 896 с.
10. Заїка Ю. О. Спадкове право України : навч. посіб. Київ: Істина, 2006. 216 с.
11. Голубєва Н. Ю., Харитонов Є. О. Зобов'язальне право України: підручник. Київ : Істина, 2011. 848 с.
12. Отрадна О. О. Недоговірні зобов'язання в цивільному праві України: навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 240 с.
13. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства: Монографія / В. В. Комаров, В. І. Тertiшніков та ін.; за ред. В. В. Комарова. Харків : Харків юридичний, 2008. 928 с.
14. Ромовська З. Українське цивільне право. Академічний курс. Київ : Атіка, 2010. 560 с.
15. Ромовська З. В. Українське сімейне право : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 500 с.
16. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Право власності : підручник. Київ : Правова єдність, 2011. 246 с.
17. Сімейне право України : підручник для вищих навч. заклад. / за ред. Є. О. Харитонова, Н. Ю. Голубєвої. Київ : Істина, 2010. 320 с.
18. Сімейне право України : підручник / Дзера О.В. та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Жилінкової. Вид. 2-е, переробл. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 288 с.
19. Сімейне право України : підручник / Л. М. Баранова та ін. ; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Жилінкової. Вид. 3-тє, переробл. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 264 с.
20. Фурса С. Я. Цивільний процес України : Проблеми і перспективи : Наук - практичний посібник. / С. Я. Фурса, С. В. Щербак, О. І. Євтушенко. Київ : Видавець Фурса С.Я. : КНТ, 2006. 446с.
21. Харченко Г. Г. Речові права : монографія. Київ :Юрінком Інтер, 2015. 432 с.
22. Харьковская цивилистическая школа: защита субъективных гражданских прав и интересов: монография / И. В. Спасибо-Фатеева и др.; под. общей ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков: Право, 2014. 672 с.
23. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання: підручник / за заг. ред. С. С. Бичкової. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ : КНТ, 2008. 498 с.
24. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. І. А. Бірюкова, Ю. О. Заїки. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ : КНТ, 2008. 480 с.
25. Цивільне право України. Особлива частина. Підручник / за ред. О. В. Дзери. Вид. 3-ге, переробл. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 1176 с.
26. Цивільне право: підручник: у 2-х т./ В. І. Борисова, Л. М. Баранова, Т. І. Бєгова та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Харків : Право, 2011. т. 1. 656 с.
27. Цивільне право: підручник: у 2-х т. / В. І. Борисова, Л. М. Баранова, Т. І. Бєгова та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Харків : Право, 2011. т. 2. 816 с.
28. Цивільний процес (загальна частина) : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. / кер. авт. А. В. Коваленко. Дніпро : ДДУВС; Ліра ЛТД, 2017. 192 с.
29. Цивільний процес України : підруч. для студентів юрид. спец. ВНЗ / С. В. Ківалов та ін. ; за заг. ред. Р М. Мінченко. Херсон : Олди-плюс, 2014. 719 с.

30. Цивільний процес України : підручник / Ю. В. Білоусов та ін.; за заг. ред. М. М. Ясинка. Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. 743 с.
31. Цивільний процес України: навч. посіб. / за ред. В. О. Кучера. Львів: ЛДУВС, 2013. 587с.
32. Цивільний процес України: підручник для студ. ВНЗ / за ред. Є. О. Харитонова, О. І. Харитонової, Н. Ю. Голубевої. Київ: Істина, 2012. 532с.
33. Цивільний процес України. Академічний курс : підруч. для студ. юрид. спец. ВНЗ / С. Я. Фурса, С. І. Фурса, О. В. Гетманцев та ін. Київ : Видавець Фурса С.Я., КНТ, 2009. 846с.
34. Чурпіта Г. В. Захист сімейних прав та інтересів у порядку непозовного цивільного судочинства : моногр. Київ : Алерта, 2016. 434 с.
35. Юровська Г. В., Даценко В. М., Гуцал Л. В. 93 питання з сімейного права: посіб. для суддів. Київ : Алерта, 2020. 98 с.
36. Ясинок М. М., Запара С. І. Масові (групові) та похідні позови в процесуальному праві України: постановка проблеми: наук.-практ. посібник. Київ : Алерта, 2019. 276 с.

Додаткова література

1. Безсмертна Н. В. Виконавчий напис як один із способів захисту суб'єктивних цивільних прав. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 2007. С. 123–125.
2. Бобрик В. І. Диференціація цивільного судочинства : автореф. дис. ... доктор. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2021. 20 с.
3. Бобух С. І. Захист цивільних прав та інтересів (проблеми теоретичної обґрунтованості сучасного понятійного апарату). *Адвокат : загальнодержавне періодичне видання*. 2008. № 1. С. 17–20.
4. Боднар Т. Деякі аспекти захисту цивільних прав при зміні і припиненні договірних зобов'язань. *Право України*. 2014. № 2. С. 171–179.
5. Бондар Н. П. Історія становлення та розвитку інституту превентивного захисту цивільних прав. *Вісник господарського судочинства*. 2010. № 3. С. 133–139.
6. Бондар Н. П. Питання вдосконалення окремих елементів механізму захисту суб'єктивних цивільних прав. *Вісник господарського судочинства*. 2010. № 1. С. 148–154.
7. Боровська І. А. Відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення в системі принципів цивільного судочинства. *Науковий вісник публічного та приватного права. Збірник наукових праць*. 2020. Вип. 2. С. 44–49.
8. Боровська І. А. До питання визначення юридичної природи врегулювання спору за участю судді. *Юридична Україна*. 2020. № 3. С. 72–74.
9. Боровська І. А. До питання розгляду справ про визнання фізичної особи недієздатною в контексті реформування цивільного процесуального законодавства України // *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2020. № 2. С. 38–44.
10. Боровська І. А. Принцип правової визначеності у системі принципів цивільного судочинства. *Право і суспільство*. 2020. № 4. С. 47-54.
11. Братель О. Г. Категорії позов і позовна заява як складові цивільних процесуальних юридичних фактів. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 2. С. 4–12.
12. Братель О. Г. Позов цивільний процесуальний та матеріально-правовий юридичний факт. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 1. С. 3–10.
13. Бурлай О. Аналіз практики розгляду судами цивільних справ щодо захисту прав інтелектуальної власності. *Інтелектуальна власність : науково-практичний журнал*, 2009. № 6. С. 27–31.
14. Бычкова С. С. Новеллы гражданского процессуального Законодательства, связанные с основаниями пересмотра судебных решений Верховным Судом Украины.

Цивилистическая процессуальная мысль : международ. сб. науч. ст. / под общ. ред. С. Я. Фурсы. Вып. 5 (2) : Гражданский, хозяйственный (арбитражный) процесс. Київ : Алерта, 2016. С. 352–359.

15. Вавженчук С. Проблеми цивільно-правового захисту прав шляхом вчинення виконавчого напису нотаріусом. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 3 (231). С. 3–6.

16. Гасс Ш. Невиконання і надмірно тривале виконання рішень національних судів у цивільних і адміністративних справах; відсутність ефективних національних засобів юридичного захисту. *Право України*. 2011. № 7. С. 83–87.

17. Горіславська І. В. Захист цивільних прав та інтересів: європейський досвід. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2014. № 3. С. 74–77.

18. Гринишин О. Відшкодування моральної шкоди як спосіб захисту цивільних прав. *Студентський юридичний журнал : додаток до журналу «Право України»*, 2011. № 3. С. 76–82.

19. Дмитренко В. Ю. Динаміка іпотечного зобов'язання на стадії його виконання. *Приватне право і підприємництво*. 2018. Вип. 18. С. 59–61.

20. Дяченко С. В., Пажетнова І. О. Судова практика розгляду спорів про невідповідність правочинів вимогам законодавства. *Форум права*. 2017. № 3. С. 40–46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

21. Євтушенко О. Із практики застосування статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини та основних свобод при розгляді цивільних справ судами України. *Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. Українська Правнича Фундація*, 2002. № 3. С. 215–222.

22. Єфімов О. М. Матеріальне благо в цивільному праві та податковому законодавстві. *Теорія і практика правознавства*. 2018. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2018_1_9.

23. Жданкіна Л. К. Недопустимість припинення цивільного зобов'язання зарахуванням зустрічних однорідних вимог. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 4. С. 15–18.

24. Захарова О. С. Цивільні процесуальні відносини в системі правових відносин в Україні. *Вісник Академії адвокатури України*. 2015. т. 12. № 2 (33). С. 34–40.

25. Захист цивільних прав у суді / за ред. В. В. Комарова. Харків : Основа, 1995. 256 с.

26. Зенков О. С. Актуальні питання здійснення законного представництва батьками (усиновлювачами). *Web of science and Academic Researcher*. 2019. № 1. С. 55–60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/wsar_2019_1_11.

27. Ігнатенко В. М. Генезис правового регулювання недоговірних зобов'язань, що виникають з односторонніх правомірних дій. *Теорія і практика правознавства*. 2017. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2017_2_3.

28. Кирдан Б. В. Види позовів щодо захисту прав автора в порядку цивільного судочинства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія : Юридичні науки. 2015. Вип. 6(1). С. 79–81.

29. Клименко С. В. Захист цивільних прав та інтересів при здійсненні суб'єктивного права фізичними особами *Зовнішня торгівля: право та економіка : Науковий журнал*. 2006. № 6. С. 119–125.

30. Коврижкіна О. Позовна давність як гарантія захисту цивільних прав та інтересів. *Юридичний журнал : аналітичні матеріали, коментарі, судова практика*, 2010. № 4 (94). С. 22–26.

31. Кодинець А. Право на інформацію: окремі засади цивільно-правового регулювання. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2017. Vol. 4, Iss. 5. С. 126–130.

32. Кохановська О. В. Інформаційно-правова основа громадянського суспільства. *Право України*. 2015. № 4. С. 35–42.

33. Кравцов С. О. Засоби захисту інтересів відповідача від пред'явленого позову: цивільно-процесуальний аспект. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2018. Вип. 20-21. С. 109–112.
34. Кубко Є. Б. Виконання рішень ЄСПЛ: регресні позови, аналогія закону та аналогія права. *Правова держава*. 2018. Вип. 29. С. 35–44.
35. Кузнецова Н. Цивільно-правова відповідальність і захист цивільних прав. *Про українське право : часопис кафедри теорії та історії держави і права*, 2010. Число 5 : Правова відповідальність. С. 192–201.
36. Кузьмич О. Я. Правові аспекти участі третіх осіб у зобов'язаннях із відшкодування шкоди, яка заподіяна неповнолітніми особами. *Приватне та публічне право*. 2017. № 4. С. 30–33.
37. Курило М. П. До питання про сутність позову та позовної форми захисту права. *Судова апеляція*. 2016. № 1. С. 76–84.
38. Кушерець Д. В. Особливості структури цивільних правовідносин у сфері охорони і захисту майнових прав фізичних та юридичних осіб. *Адміністративне право і процес : науково-практичний журнал*. 2014. № 1 (7). С. 218–225.
39. Левківський Б. Особливості судового захисту окремих особистих немайнових прав подружжя. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2013. С. 52–55.
40. Лимарь І. В. Конституційні засади юрисдикції цивільних судів. *Теорія і практика правознавства*. 2017. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2017_1_6.
41. Лічман Л. Процесуальне значення способів судового захисту цивільних прав та інтересів у цивільному судочинстві (на прикладі договору найму (оренди) житла). *Право України*. 2012. № 9. С. 167–174.
42. Луць В. В. Інститут договору в цивільному праві України. *Право України*. 2014. № 2. С. 25–33.
43. Луць В. В. Строки (терміни) у механізмі правового регулювання цивільних відносин. *Приватне право і підприємництво*. 2019. Вип. 19. С. 87–92.
44. Майка Н. Односторонній правочин, як підстава виникнення речових прав на чуже нерухоме майно. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 2. С. 133–137.
45. Мацегорін О. І. Поняття та зміст захисту цивільних прав. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 3. С. 143–147.
46. Мельник З. До питання судової практики, застосування способів захисту цивільних прав та інтересів. *Юридична Україна*. 2015. № 2 (146). С. 12–18.
47. Мироненко В. П. Визначення суб'єктів права вимоги в зобов'язаннях по відшкодуванню шкоди, завданої смертю потерпілого. *Юридична наука*. 2018. № 2. С. 7–15.
48. Михальнюк О. В. Припинення правовідношення поруки як спосіб захисту прав поручителя в сучасній практиці вирішення цивільних та господарських справ. *Вісник господарського судочинства*. 2010. № 5. С. 90–99.
49. Надієнко О. І. Генеза спадкового права України (радянський період). *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 322–327.
50. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України. Методологія тлумачення нормативно-правових актів України / відп. ред. В. Т. Ротань. Київ: Юрид. Кн.; Севастополь: Ін-т юрид. дослідж., 2008.
51. Нелін О. Еволюція норм спадкового права в процесі становлення і розвитку правової системи України. *Юридична Україна*. 2013. № 1. С. 62–66.
52. Петровський А. В. Процесуальні дії суду під час підготовки до судового розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними: окремі аспекти. *SCIENCIA VINCEMUS! Наукою переможемо! Нотаріат, адвокатура, суд, виконавче провадження: актуальні проблеми* : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 5-річчю створення кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури Київського національного

університету імені Тараса Шевченка / редкол. Фурса С. Я., Дерій О. О., Нікітюк О. М. Київ: ЦУЛ, 2016. С. 295–298.

53. Підлубна Т. М. Відшкодування збитків: теоретичні проблеми розуміння у сфері захисту цивільних прав та інтересів. *Держава і право : збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки*, 2010. Вип. 48. С. 351–356.

54. Погорецький М. Перші загальноєвропейські процедури захисту цивільних прав та їхня роль у гармонізації цивільного процесу в Європейському Союзі. *Право України*. 2015. № 5. С. 149–156.

55. Предчук Т. В. Особливості участі юридичних осіб у спадкових та договірних правовідносинах, об'єктом яких є сервітут. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. Вип. 1. С. 158–168.

56. Притика Ю. Д. Теоретичні проблеми захисту прав учасників цивільних правовідносин в третейському суді : автореф. дис. ...д-ра юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2006. 33с.

57. Проблемні питання у застосуванні цивільного і господарського кодексів України / під ред. А. Г. Яреми, В. Г. Ротаня. Київ :Реферат, 2005. 336 с.

58. Радченко Л. І. Захист цивільних прав у сфері інвестування у житлове будівництво: проблеми теорії та практики. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2008. № 10. С. 127–133.

59. Рожик Ю. С. Передумови звернення до суду органів місцевого самоврядування із заявами про захист прав, свобод та інтересів інших осіб у цивільних справах. *Адвокат*. 2010. № 7 (118). С. 29–33.

60. Романюк В. А. Особливості застосування позовної давності та її вплив на суб'єктивне право особи. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Юридичні науки. 2018. т. 29(68). № 1. С. 43–47.

61. Романюк В. А. Позовна давність у цивільному праві європейських країн. *Альманах міжнародного права*. 2017. Вип. 18. С. 129–136.

62. Ромащенко І. Засоби та способи захисту цивільних прав: співвідношення понять. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 6 (174). С. 20–24.

63. Ромащенко І. Можливість захисту цивільних прав способами захисту іншої галузевої належності. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*, 2013. Вип. 4 (98). Юридичні науки. С. 58–60.

64. Ромащенко І. О. Зміна та припинення цивільного правовідношення як способи захисту цивільних прав : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2014. 18 с.

65. Сульженко Ю. О. Захист суб'єктивних цивільних прав та законних інтересів. *Зовнішня торгівля: право та економіка*. 2006. № 1. С. 101–105.

66. Терешко Х. Я. Види інформації як об'єкта цивільних правовідносин у сфері медичного обслуговування. *Медичне право*. 2019. № 1. С. 65–73.

67. Ус М. Захист цивільних прав та інтересів, порушених внаслідок протиправних діянь у сфері конкуренції. *Аналітичні матеріали, коментарі, судова практика*. 2006. № 11. С. 22–26.

68. Фігель А. Особливості захисту житлових прав фізичних осіб як суб'єктивних цивільних правовідносин. *Юридична Україна : правовий часопис*. 2011. № 11 (107). С. 32–37.

69. Харчук В. Визнання договору неукладеним як один із способів захисту цивільних прав та інтересів судом. *Аналітичні матеріали, коментарі, судова практика*, 2010. № 2 (92). С. 54–56.

70. Хортюк О. Реалізація права на пред'явлення позову у цивільних справах про захист ділової репутації юридичної особи. *Юридична Україна : правовий часопис*. 2011. № 8 (104). С. 77–81.

71. Чурпіта Г. В. Встановлення судом факту народження особи в певний час, у тому числі на тимчасово окупованій території України. *SCIENCIA VINCEMUS! Наукою переможемо! Нотаріат, адвокатура, суд, виконавче провадження: актуальні проблеми :*

матеріали другої міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 5-річчю створення кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури Київського національного університету імені Тараса Шевченка / редкол. С. Я. Фурса, О. О. Дерій, О. М. Нікітюк. Київ : ЦУЛ, 2016. С. 313–314.

72. Чурпіта Г. В. Новели окремого провадження. *Право України*. 2018. № 10. С. 147–159.

73. Чурпіта Г. В. Співвідношення способів судового захисту сімейних і цивільних прав та інтересів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. № 34. т. 1. Серія «Право». С. 125–128.

74. Шевченко А. М. Фізичні особи в корпоративних правовідносинах відповідно до Цивільного кодексу України: погляд на питання. *Вісник Національного технічного університету України. Політологія. Соціологія. Право*. 2018. № 1. С. 97–101.

75. Янчук А.В. Відшкодування збитків як спосіб захисту цивільних прав та інтересів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2011. 20 с.

76. Ярема А. Г. Система способів захисту цивільних прав судом. *Вісник Верховного Суду України*. 2009. № 12 (112). С. 34–39.

77. Яроцький В. Л. Приватноправовий примус в цивільних охоронних правовідносинах. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2018. т. 25. № 1. С. 219–235.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України
2. <http://rada.gov.ua> – офіційний веб портал Верховної Ради України
3. <http://www.president.gov.ua/> – Президент України
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)
5. <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України
6. <http://www.ccu.gov.ua\uk\index> – Конституційний суд України
7. <http://www.scourt.gov.ua> – інформаційний сервер Верховного Суду України
8. <http://reestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень
9. <http://court.gov.ua/sudy/> – Судова влада України
10. <https://hcj.gov.ua/> – Вища рада правосуддя
11. <http://nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
12. <http://www.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
13. <http://www.library.ukma.kiev.ua> – наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»
14. <http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал
15. <http://student.pp.ua/load> – Студентський портал України
16. <http://studrada.com.ua/libonline> – Центральний юридичний портал України
17. <http://ukr-pravo.at.ua/> – Правовий портал
18. <http://www.nbuv.gov.ua/nyub/journals.html>. – Наукова юридична періодика України
19. http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html – Юридичні інформаційні ресурси
20. <http://jurconsult.net.ua/> – Всеукраїнських юридичний портал